

Doradcy podatkowi a przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

Podstawa prawna

W związku z rosnącą rangą problemu prania pieniędzy ustawą z dnia 16 listopada 2000 r.¹ wprowadzono pierwsze systemowe rozwiązania dotyczące zwalczania tego zjawiska oraz finansowania terroryzmu.

W dniu 26 października 2005 r. Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej przyjęły dyrektywę 2005/60/WE w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu², która weszła w życie 15 grudnia 2005 r. Art. 45 dyrektywy obligował państwa członkowskie Unii Europejskiej do wprowadzenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do wykonania tej dyrektywy w terminie do dnia 15 grudnia 2007 r.

Znowelizowana ustawa, uwzględniająca postanowienia dyrektywy, weszła w życie w dniu 22 października 2009 r. pod zmienioną nazwą: o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu³. Ustawa dotyczy przeciwdziałania przestępstwu prania pieniędzy, tj. wprowadzania do legalnego obrotu pieniędzy z przestępstwa – w rozumieniu art. 299 kodeksu karnego⁴ oraz finansowaniu terroryzmu w rozumieniu art. 165a kodeksu karnego⁵.

Nowelizacja znacznie rozszerzyła zakres regulacji. Przede wszystkim zmieniono i określono zasady i tryb przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu poprzez wprowadzenie – oprócz obowiązującego dotychczas obowiązku rejestracji transakcji o wartości przekraczającej określony próg kwotowy – dodatkowych zasad dotyczących oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Ponadto określone zostały obowiązki

podmiotów uczestniczących w obrocie finansowym w zakresie gromadzenia i przekazywania informacji oraz zasady i tryb stosowania szczególnych środków ograniczających przeciwko osobom, grupom i podmiotom. Ustawa wskazała jednostki współpracujące, do których zaliczyła⁶:

- ♦ organy administracji rządowej,
- ♦ organy samorządu terytorialnego,
- ♦ inne państwowe jednostki organizacyjne,
- ♦ Narodowy Bank Polski,
- ♦ Komisję Nadzoru Finansowego,
- ♦ Najwyższą Izbę Kontroli.

Jako organy administracji rządowej właściwe w sprawach przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu wskazano⁷:

1. ministra właściwego do spraw finansowych – jako naczelny organ informacji finansowej,
2. Generalnego Inspektora Informacji Finansowej – powoływanego i odwoływanego na wniosek Ministra Finansów przez Prezesa Rady Ministrów.

Do zadań Generalnego Inspektora Informacji Finansowej należy uzyskiwanie, gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie informacji w trybie określonym w ustawie oraz podejmowanie działań w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, a w szczególności⁸:

1. badanie przebiegu transakcji, co do których Generalny Inspektor powziął uzasadnione podejrzenia;
2. przeprowadzanie procedury wstrzymania transakcji lub blokady rachunku;
3. rozstrzyganie w przedmiocie zwolnienia zamrożenia wartości majątkowych;
4. udostępnianie i żądanie przekazania informacji o transakcjach;

5. przekazywanie uprawnionym organom dokumentów uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa;
6. inicjowanie i podejmowanie innych działań w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w tym szkolenie pracowników instytucji obowiązanych w zakresie zadań nałożonych na te instytucje;
7. sprawowanie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
8. współpraca z zagranicznymi instytucjami i międzynarodowymi organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu;
9. nakładanie kar pieniężnych, o których mowa w ustawie.

Znowelizowana ustawa rozszerzyła też obowiązujący dotychczas katalog instytucji obowiązanych, obejmując m.in. przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej⁹, jeśli przyjmują płatności za towary w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 15.000 euro¹⁰. Przede wszystkim jednak ustawa wprowadziła do katalogu instytucji obowiązanych podmioty prowadzące działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych¹¹.

Doradca podatkowy wykonujący zawód był instytucją obowiązaną już przed zmianą wynikającą z ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Instytucje obowiązane – doradca podatkowy

Nowelizacją ustawy z 2009 r., jak wyżej wspomniano, do katalogu instytucji obowiązanych wprowadzono podmioty prowadzące działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych¹².

O tym, czy dany przedsiębiorca jest instytucją obowiązaną, stanowi okoliczność faktycznego wykonywania przez takiego przedsiębiorcę czynności zakwalifikowanej przez ustawę do bycia instytucją obowiązaną. Doradca podatkowy, który spełnia przesłanki i świadczy czynności w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, jest również instytucją obowiązaną.

Ponadto nowela nałożyła na instytucje obowiązane liczne obowiązki. Stosownie do przepisu art. 8 ust 1 ustawy, obowiązkiem instytucji obowiązanej jest rejestracja transakcji, której wartość przekracza 15.000 euro. Obowiązek ten obejmuje również przypadki, w których transakcja przeprowadzana jest za pomocą więcej niż jednej operacji, o ile okoliczności wskazują, że są one z sobą powiązane i zostały podzielone na operacje mniejszej wartości z zamiarem uniknięcia obowiązku rejestracji. Przez przeprowadzenie transakcji należy rozumieć, zgodnie z art. 2 pkt 1) lit. e) ustawy, wykonywanie zlecenia lub dyspozycji klienta przez instytucję obowiązaną. Ponieważ przelewy między rachunkami (zarówno krajowe, jak i zagraniczne) wykonywane są przez banki, dlatego tylko na nich ciążyć będzie obowiązek rejestracji takich transakcji. Co istotne, obok obowiązku rejestracji transakcji w ściśle określonych przypadkach, wprowadzono również obowiązek oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Przepis art. 8 ust. 5 ustawy zwalnia m.in. doradców podatkowych z obowiązku rejestracji transakcji, o których mowa powyżej. Brak jednak analogicznego zwolnienia dla podmiotów usługowo prowadzących księgi rachunkowe. Jeżeli zatem doradca podatkowy skorzysta z uprawnienia wynikającego z art. 42 ustawy o doradztwie podatkowym¹³ i uaktywni swoją działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg, będzie podlegał temu obowiązkowi. Powołany wyżej przepis art. 8 ust. 1 ustawy odnosi się do instytucji obowiązanych, które przeprowadzają transakcje. Doradcy podatkowi, również ci, którzy korzystają z uprawnienia i usługowo prowadzą

księgi rachunkowe, co do zasady nie są jednak podmiotami wykonującymi usługi finansowe i nie przeprowadzają transakcji.

Podmioty, które w dniu 22 października 2009 r. stały się instytucjami obowiązanyymi w rozumieniu ustawy, na podstawie art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁴, są zwolnione z obowiązku rejestracji transakcji, o których mowa w art. 8 ust. 1 cytowanej ustawy z dnia 16 listopada 2000 roku, oraz przekazywania ich do Głównego Inspektora Informacji Finansowej do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 13 tejże ustawy.

W praktyce doradcy podatkowego ustawowo zwolnionego z obowiązku określonego w art. 8 ust.1 ustawy, który jednakże prowadzi usługowo księgi rachunkowe, obowiązek w tym zakresie w chwili obecnej i tak nie może być realizowany ze względu na brak przepisów wykonawczych. Kwestia ta w ogóle może być rozważana wyłącznie w przypadku przeprowadzania transakcji w rozumieniu art. 2 pkt 1) lit. e). W przyszłości zatem, nawet po wejściu w życie przepisów wykonawczych, ze względu na nieprzeprowadzanie transakcji, obowiązek ten w istocie nie wystąpi.

Obowiązkiem instytucji obowiązanych jest również rejestracja przeprowadzonej transakcji, której okoliczności wskazują, że może ona mieć związek z praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu, bez względu na jej wartość i charakter¹⁵. Przepis art. 8 ust. 1 oraz art. 8 ust. 3 ustawy stanowią, iż rejestracji transakcji dokonuje instytucja obowiązana przeprowadzająca transakcję, tj. instytucja bezpośrednio realizująca tę transakcję, czyli wykonująca zlecenie i dyspozycję klienta¹⁶.

Jakkolwiek, zarówno doradca podatkowy, jak i podmiot usługowo prowadzący księgi rachunkowe nie przeprowadzają transakcji, to jednak przepis art. 8 ust. 1 ustawy nakłada na te podmioty obowiązek rejestracji transakcji wskazanej w art. 8 ust. 3 ustawy także wtedy, gdy instytucja obowiązana nie przyjmuje dyspozycji lub zlecenia do przeprowadzenia transakcji, ale wie lub przy zachowaniu należytej staranności powinna

wiedzieć o takiej transakcji w związku z wykonywaniem umowy z klientem.

Ze względu na rodzaj wykonywanej działalności doradca podatkowy jako instytucja obowiązana uczestniczy w przygotowaniu transakcji lub ma wiedzę o przeprowadzonej transakcji¹⁷. W niektórych przypadkach doradca podatkowy będzie jedynym, który ma bezpośredni kontakt z klientem. Doradca podatkowy zobowiązany jest zatem w chwili obecnej do rejestrowania i zgłaszania do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej jedynie tzw. transakcji podejrzanych, o których mowa w art. 8 ust. 3 i 3a ustawy.

Realizując obowiązek wynikający z art. 8 ust. 3 i 3a ustawy, doradca winien kierować się zasadą należytej staranności, zwłaszcza że pomimo faktu nieprzeprowadzania transakcji powinien uzyskać wiedzę na temat transakcji realizowanej przez klienta. W tym celu musi spełniać cały szereg obowiązków o charakterze formalnym.

Doradcy podatkowi oraz podmioty usługowo prowadzące księgi rachunkowe, w ramach obowiązków wynikających z ustawy, muszą w szczególności:

1. wyznaczyć osoby odpowiedzialne za realizację obowiązków przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 10b ustawy); w przypadku instytucji obowiązanych wykonujących działalność jednoosobowo osobą odpowiedzialną jest osoba wykonująca działalność, zaś w przypadku kapitałowych spółek handlowych osobą odpowiedzialną za wykonanie obowiązków określonych w ustawie jest członek zarządu wyznaczony przez zarząd;
2. zapewnić udział pracowników wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniem terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących tych obowiązków (art. 10a ust. 4 ustawy); obowiązek ten dotyczy również instytucji obowiązanych (w tym doradców podatkowych) wykonujących działalność jednoosobowo; w wyborze realizacji tego obowiązku pozostawiono swobodę;
3. wprowadzić – w formie pisemnej – wewnętrzną procedurę w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 10a ust. 1, 2 ustawy); wewnętrzna procedura powinna zawierać w szczególności:

- określenie sposobu wykonywania środków bezpieczeństwa finansowego,
  - określenie sposobu rejestracji transakcji,
  - określenie sposobu analizy i oceny ryzyka,
  - określenie sposobu przekazywania informacji o transakcjach do GIIF,
  - określenie sposobu przyjmowania oświadczeń, czy dany klient jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne w rozumieniu art. 2 pkt 1) lit. f) ustawy;
4. stosować środki bezpieczeństwa finansowego ze szczególnym uwzględnieniem dążenia do identyfikacji beneficjenta rzeczywistego (art. 8b w związku z art. 10a ust. 3, art. 8b ust. 4 ustawy);
  5. analizować transakcje (art. 8a ust. 1, 2 ustawy); bieżąca analiza transakcji służy typowaniu transakcji „podejrzanych”, o których mowa w art. 8 ust. 3 i 3a oraz art. 16 i art. 17 ustawy; analiza powinna być dokonywana w formie pisemnej lub elektronicznej i przechowywana przez okres 5 lat, licząc od pierwszego dnia roku następującego po upływie roku, w którym zostały przeprowadzone; obowiązek ten dotyczy tylko tych instytucji, które przeprowadzają transakcje;
  6. przekazywać do GIIF informacje o transakcjach, o których mowa w art. 8 ust. 3a ustawy; informacje te winny być zarejestrowane i przekazywane niezwłocznie;
  7. udostępniać informacje i dokumenty dotyczące transakcji na pisemne żądanie GIIF (art. 13 a ustawy) oraz poddawać się kontroli, o której mowa w art. 21 ustawy;
  8. przechowywać rejestr transakcji wraz z dokumentami dotyczącymi zarejestrowanej transakcji (art. 8 ust. 4 ustawy).

Na wszystkich instytucjach obowiązanych ciąży obowiązek analizy klienta. Należy rozróżnić analizę klienta określoną w art. 8b ust. 1 oraz w art. 10a ust. 3 ustawy. Na tej podstawie instytucja obowiązana dokonuje oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Art. 17 ustawy zmieniającej wprowadził obowiązek przeprowadzenia na podstawie analizy klienta oceny ryzyka w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej, czyli do dnia 22 października 2010 r. Wynika z tego jednoznacznie, że instytucje obowiązane muszą prowadzić analizę

klienta dla nowych klientów od dnia 22 października 2010 roku, a także dokonać takiej analizy w stosunku do dotychczasowych klientów do dnia 22 października 2010 roku.

W art. 8a ust. 1 wprowadzono obowiązek bieżącej analizy przeprowadzonych transakcji. Wyniki analiz, jak wspomniano, powinny być dokumentowane w formie papierowej lub elektronicznej. Doradcy podatkowi oraz podmioty usługowo prowadzące księgi rachunkowe nie są zwolnione z prowadzenia bieżącej analizy transakcji. W sytuacji, gdy w praktyce nie wykonują żadnych transakcji, nie są zobligowane do prowadzenia ich bieżącej analizy, o której mowa w art. 8a ustawy. Spoczywa na nich jednak, na podstawie art. 8 ust. 3a ustawy, obowiązek rejestracji transakcji podejrzanych, zdefiniowanych w art. 8 ust. 3 ustawy, nawet w sytuacji, gdy instytucja obowiązana, pomimo iż nie przyjmuje dyspozycji lub zlecenia do przeprowadzania transakcji, to jednakże wie lub przy zachowaniu należytej staranności powinna wiedzieć o takiej transakcji, w związku z wykonywaniem umowy z klientem. Z przepisem tym koreluje art. 8b ust. 3 pkt 4, który w ramach stosowania środków bezpieczeństwa finansowego nakazuje bieżące monitorowanie stosunków gospodarczych z klientem, w tym badanie przeprowadzonych transakcji w celu zapewnienia, że przeprowadzone transakcje są zgodne z wiedzą instytucji obowiązanej o kliencie i profilu jego działalności oraz ryzykiem, a także, w miarę możliwości, badaniu źródła pochodzenia wartości majątkowych oraz bieżącym aktualizowaniu posiadanych dokumentów i informacji.

Analizę ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu instytucja obowiązana przeprowadza w stosunku do wszystkich klientów. Kryteriami oceny tego ryzyka są: rodzaj klienta, stosunków gospodarczych oraz produktów lub transakcji. Po dokonaniu oceny ryzyka należy zastosować odpowiedni system postępowania uzależniony od poziomu ryzyka związanego z działalnością instytucji obowiązanej oraz jej klientów.

Przy dokonywaniu analizy ryzyka, instytucja obowiązana na podstawie art. 10a ust. 3 ustawy musi stosować cztery podstawowe kryteria:

1. ekonomiczne – polegające na ocenie transakcji klienta pod względem celu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej;

2. geograficzne – polegające na dokonywaniu transakcji nieuzasadnionych charakterem działalności gospodarczej, zawieranych z podmiotami państwa, w których występuje wysokie zagrożenie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;
3. przedmiotowe – polegające na prowadzeniu przez klienta działalności gospodarczej wysokiego ryzyka z punktu widzenia podatności na pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu;
4. behawioralne – polegające na nietypowym w danej sytuacji zachowaniu klienta.

Należy zatem przeprowadzić proces kategoryzacji klientów oraz sposób postępowania z poszczególną kategorią klientów i zawrzeć go w wewnętrznej procedurze.

Konsekwencją przeprowadzenia analizy ryzyka jest zastosowanie właściwych środków bezpieczeństwa finansowego, które polegają na:

- ♦ identyfikacji klienta (identyfikacja może mieć postać identyfikacji podstawowej, uproszczonej oraz wzmożonej, stosownie do art. 9 ust. 1, art. 9d, art. 9e ustawy);
- ♦ dążeniu do identyfikacji beneficjenta rzeczywistego;
- ♦ pozyskiwaniu informacji na temat zamierzonego celu zawierania przez klienta relacji z instytucją obowiązaną;
- ♦ bieżącym monitorowaniu stosunków gospodarczych z klientem.

Ustawa w art. 8b ust. 4 nakazuje stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego m.in.:

1. przy zawieraniu umowy z klientem;
2. przy przeprowadzaniu transakcji z klientem, z którym instytucja obowiązana nie zawarła uprzednio umowy, której równowartość przekracza 15.000 euro, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja czy kilka operacji, których okoliczności wskazują, że są one ze sobą powiązane, co oznacza, że nie jest wykluczone przeprowadzenie transakcji incydentalnej, jednorazowej, poniżej tego progu, bez stosowania środków bezpieczeństwa finansowego, o ile operacje takie nie wskazują na ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Art. 29 ustawy stanowi, że do ujawnienia Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej wszelkich informacji w trybie i zakresie przewidzianym w ustawie nie stosuje się przepisów ograniczających udostępnienie danych objętych tajemnicą.

Konsekwencją powyższego była konieczność znowelizowania ustawy o doradztwie podatkowym. W jej następstwie do art. 37 dodano ust. 4, który stanowi, iż obowiązek tajemnicy zawodowej nie dotyczy informacji udzielanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu¹⁸.

Jednocześnie art. 11 ust. 5 ustawy stanowi, że obowiązek informowania o transakcjach objętych przepisami ustawy nie dotyczy przypadku, gdy doradcy podatkowi reprezentują klienta na podstawie pełnomocnictwa procesowego w związku z toczącym się postępowaniem albo udzielają porady służącej temu postępowaniu.

W związku z powyższym pojawiają się wątpliwości dotyczące zwolnienia z obowiązku rejestrowania transakcji przy ustawowym zwolnieniu z obowiązku informowania o takiej transakcji. Zwolnienie z literalnego brzmienia tej normy obejmuje tylko informowanie, natomiast nie dotyczy rejestrowania. Doradca podatkowy, który w okolicznościach, o których mowa w art. 11 ust. 5 ustawy, powziął co najmniej podejrzenie o transakcji, o której mowa w art. 8 ust. 3, nie informuje o niej, lecz jedynie rejestruje. W tym celu racjonalne wydaje się założenie odrębnego rejestru chronionego tajemnicą z art. 11 ust. 5 ustawy. Dostęp do treści tych informacji mógłby nastąpić tylko w przypadku zgody sądu wydanej na podstawie art. 180 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego¹⁹.

Na tle powyższego może pojawić się również pytanie o zakres pełnomocnictwa procesowego. Wydaje się wątpliwe, aby takie odnosić wyłącznie do sądowego postępowania administracyjnego. Specyfika zawodu doradztwa podatkowego polega bowiem na reprezentowaniu stron w szeroko rozumianym postępowaniu, w tym kontrolnym, podatkowym, egzekucyjnym, w tym również sądowym administracyjnym, które nie jest jednakże dominującym w praktyce doradcy podatkowego. Mamy tutaj zatem do czynienia z pełnomocnictwem procesowym szczególnym.

PODSUMOWANIE

Reasumując, doradca podatkowy, w tym usługowo prowadzący księgi rachunkowe, jest instytucją obowiązaną, zatem realizuje obowiązki przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu wynikające z ustawy. Jakkolwiek, zarówno doradztwo podatkowe, jak i usługowe prowadzenie ksiąg nie wypełnia definicji przeprowadzenia transakcji w rozumieniu art. 2 pkt 1 lit. e oraz transakcji w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy, to jednak podmioty prowadzące taką działalność muszą w ramach ustawy spełnić obowiązki przewidziane w art. 10b, art. 10a ust. 1, art. 8b ust. 1 z uwzględnieniem także art. 10a ust. 3, art. 8b w zw. z art. 10a ust. 3 oraz art. 8b ust. 4, art. 8a ust. 1 i 2 w związku z transakcjami, o których mowa w art. 8 ust. 3 i 3a oraz w art. 16 i 17, art. 8 ust. 3a i art. 10a ust. 4.

Instytucja obowiązana nie ma obowiązku przesyłania do GIIF pism informujących o braku transakcji mogących mieć związek z praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu w danym miesiącu, co jednak nie zwalnia z obowiązku odnotowania takiego faktu w prowadzonym w tym celu rejestrze.

Ustawa nie nakłada również obowiązku przesyłania do GIIF „kart analizy klienta”. Nakłada natomiast obowiązek przechowywania informacji uzyskanych w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego przez okres 5 lat²⁰.

Obecnie obowiązujące przepisy nie nakładają też obowiązku przesyłania do GIIF zgłoszenia identyfikacyjnego instytucji obowiązanej. Instytucja obowiązana formularz zgłoszeniowy przekazuje równocześnie z dostarczeniem do GIIF danych z rejestru po raz pierwszy. Informacje o transakcjach, o których mowa w art. 8 ust. 3 i 3a, powinny być przekazywane niezwłocznie. Wzór formularza identyfikacyjnego stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 września 2001 r.²¹

Ustawa przewiduje obowiązek podania się kontroli²² oraz podporządkowanie się żądaniom GIIF w przypadkach przewidzianych w ustawie, np. art. 13a.

Niewywiązywanie się z obowiązków przewidzianych w ustawie podlega karom administracyjnym nakładanym w drodze decyzji administracyjnej przez GIIF oraz może stanowić pozakodeksowe przestępstwo ścigane na podstawie art. 35–37a ustawy.

Ustawa przypisała zarówno instytucjom obowiązany, jak i jednostkom współpracującym tożsame obowiązki przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, co powoduje, iż tę samą transakcję analizują tymi samymi kryteriami działające niezależnie od siebie podmioty, w tym administracja, przy czym każdy informuje o swoich stwierdzeniach GIIF. Jednocześnie poinformowanie o wynikach swojej analizy przez jeden podmiot nie zwalnia z ustawowego obowiązku drugiego podmiotu. ♦

PRZYPISY

- ¹ Ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł (j.t. Dz. U. z 2003 r. Nr 153 poz. 1505 ze zm.).
- ² Dz. Urz. UE . L. z 25 listopada 2005 r. L 309/15.
- ³ Ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (j.t. Dz. U. z 2010 r. Nr 46 poz. 276 ze zm.), zwana dalej ustawą.
- ⁴ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88 poz. 553 ze zm.).
- ⁵ Dodany przez art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166 poz. 1317) z dniem 22 października 2009 r.
- ⁶ Art. 2 pkt 8).
- ⁷ Art. 3.
- ⁸ Art. 4 ustawy.
- ⁹ j.t. Dz. U. z 2010 r. Nr 220 poz. 1447 ze zm.
- ¹⁰ Art. 2 pkt 1) t.
- ¹¹ Art. 2 pkt 1 lit. o.
- ¹² Art. 2 pkt 1) o ustawy.
- ¹³ Ustawa z dnia 5 lipca 1996 roku o doradztwie podatkowym (j.t. Dz. U. z 2011 r. Nr 41 poz. 213 ze zm.).
- ¹⁴ Dz. U. Nr 166 poz. 1317.
- ¹⁵ Art. 8 ust. 3 ustawy.
- ¹⁶ Zgodnie z art. 2 ust. 1a) ustawy.
- ¹⁷ Zgodnie z art. 8 ust. 3 a ustawy.
- ¹⁸ Art. 8 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166 poz. 1317).
- ¹⁹ Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.
- ²⁰ Art. 9k ustawy.
- ²¹ Dz. U. Nr 113, poz. 1210 ze zm.
- ²² Art. 21 i nast. ustawy.

AUTOR

Tomasz Gzela

prawnik, praktyk, wykładowca,
autor licznych publikacji
e-mail: tomasz.1963@poczta.onet.eu

